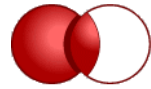

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR- 007-04;031-04/05

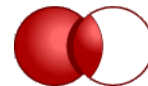
**IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
NA DAN 31. PROSINCA 2004. GODINE**

Hrvatska pošta d.o.o. Mostar

Sarajevo, listopad, 2005. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**VLADI FBiH
FEDERALNOM MINISTARSTVU PROMETA I KOMUNIKACIJA
PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE DRUŠTVA
NADZORNOM ODBORU «HRVATSKE POŠTE» d.o.o. MOSTAR
UPRAVI »HRVATSKE POŠTE» d.o.o. MOSTAR**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća «Hrvatske pošte» d.o.o. Mostar, na dan 31.12.2004. godine, iskazanih na stranicama od 1 do 18. Za ova izvješća odgovoran je menadžment. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili temeljem ovlasti, sukladno Zakonu o reviziji proračuna/budžeta u FBiH («Sl. novine FBiH», broj: 48/99) i INTOSAI međunarodnim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza, koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvata ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrednovanja sveukupne prezentacije finansijskih propisa i ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan temelj na osnovu kojega smo iskazali naše mišljenje.
3. Provedenom revizijom smo utvrdili:
 - Još nije osigurana relevantna knjigovodstvena dokumentacija za preuzeta početna stanja po diobnoj bilanci ranijeg HPT-a. I dalje su ostali neusuglašeni međudnosni nastali statusnom promjenom HPT-a na dva poduzeća HT-a d.o.o. Mostar i HP-a d.o.o. Mostar, što je preporuka prethodne naše revizije. Nije izvršeno sravnjenje stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava, čija vrijednost u finansijskim izvješćajima iznosi 19,6 miliona maraka, što je pojašnjeno u tački 5.5.
 - Izvršeno je razgraničenje prihoda u iznosu od 2.822.030 KM na naredne periode, za koji iznos je podcijenjen prihod, što je objašnjeno pod tačkom 5.3.
4. Zbog značaja iznesenih činjenica, koje su navedene pod tačkom 3. **nismo mogli formirati mišljenje, zbog čega se suzdržavamo od davanja mišljenja o finansijskim izvješćima poduzeća «Hrvatske pošte» d.o.o. Mostar na dan 31.12.2004. godine.**

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

BILANCA USPJEHA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2004.GODINE

	2004.GOD.	2003.GOD.
PRIHODI OD PRODAJE	13.099.028	9.792.725
TROŠKOVI PRODAJE	2.458.507	
USKLAĐIVANJE VRIJEDNOSTI ZALIHA	51.722	57.046
TROŠKOVI ADMINISTRACIJE	21.979.984	21.496.060
GUBITAK IZ REDOVNE DJELATNOSTI	11.391.185	11.760.381
PRIHODI OD KAMATA	26.467	9.909
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	5.105	-
OSTALI PRIHODI OD FINANCIRANJA		
RASHODI OD KAMATA	197.920	237.469
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	5.333	-
GUBITAK IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	171.681	227.560
OSTALI PRIHODI	14.832.247	13.384.784
OSTALI RASHODI	1.322.436	1.023.923
DOBIT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	13.509.811	12.360.861
DOBIT GODINE	1.946.945	372.920
POREZ NA DOBIT	154.075	111.876
REZULTAT PERIODA	1.792.870	261.044

BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2004.GODINE

	31.12.2004.	31.12.2003.
IMOVINA	86.688.935.	26.181.051
DUGOROČNA IMOVINA:	77.950.503	20.743.241
Patenti, licence i koncesije	525.385	90.207
Ostala nematerijalna sredstva	1.329.705	756.852
Nekretnine, postrojenja i oprema	17.386.151	16.249.854
Investicije u toku	373.853	3.041.367
Avansi za materijalna sredstva	78.827	106.028
Ostale dugoročne tražbine		
Ulaganja		
Dugoročne tražbine	208.870	208.870
Depoziti kod banaka	273.438	290.063
Ostala dugoročna razgraničenja	57.774.274	
KRATKOROČNA IMOVINA:	8.738.432	5.437.810
Zalihe	1.181.338	333.172
Ostale kratkoročne tražbine	2.345.366	412.131
Tražbine za date avanse		
Tražbine od kupaca	1.822.780	1.200.303
Kratkoročna razgraničenja		
Novac u banci i blagajni	3.388.948	3.492.204
UKUPNO AKTIVA:	86.688.935	26.181.051
Vanbilančna evidencija		
KAPITAL:	21.489.336	19.722.570
Državni kapital	19.696.466	19.461.526
Akumulirani gubitak		
Akumulirani dobitak	1.792.870	261.044
DUGOROČNE OBAVEZE:	60.947.379	4.337.549
Kreditni u zemlji		1.399.174
Ostale dugoročne obaveze	181.600	
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	60.765.779	2.938.375
KRATKOROČNE OBEVEZE	4.252.220	2.120.932
Kratkoročni krediti	4.452	333.111
Dobavljači-pravna lica u grupi		
Ostali dobavljači	543.008	679.060
Porezi	662.984	240.581
Druge obaveze	783.735	256.473
Kratk. razgr. i rezervisanja	2.258.041	611.707
UKUPNO PASIVA:	86.688.935	26.181.051
Vanbilančna evidencija		

IZVJEŠĆE O GOTOVINSKIM TIJEKOVIMA NA DAN 31.12.2004.GODINE

Opis	31.12.2004.
Gotovinski tijek iz poslovnih aktivnosti:	
Neto dobit	1.792.870
Amortizacija /vrijednost usklađivanja nematerijalne imovine	509.230
Smanjenje rezerviranja za rizike i troškove	
Rashodi (prihodi)od otuđenja nematerijalnih sredstava	
Amortizacija /vrijednost usklađivanja materijalne imovine	1.256.237
Rashodi (prihodi)od otuđenja materijalnih sredstava	-8.112
Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	
Ostala usklađivanja za gotovinske stavke i tijekove koji se odnose na ulagačke i finansijske aktivnosti	-788.558
SVEGA	968.797
Povećanje (smanjenje) zaliha	-848.166
Povećanje (smanjenje) tražbina	-2.555.712
Povećanje (smanjenje) obračunatih prihoda	
Povećanje (smanjenje) unaprijed plaćenih troškova	
(Povećanje) smanjenje obveza prema dobavljačima	-136.052
(Povećanje) smanjenje ostalih obveza	949.665
(Povećanje) smanjenje obračunatih nefakturiranih troškova	
(Povećanje) smanjenje odloženih prihoda	59.292.138
SVEGA	56.701.873
A. Neto gotovina dobijena od poslovnih aktivnosti	59.463.540
Gotovinski tijek od ulagačkih aktivnosti:	
Nabavka (prodaja) nematerijalnih sredstava	-350.984
Nabavka (prodaja) materijalnih sredstava	-2.271.277
Dati krediti (povrat kredita) pravnim licima u grupi	
Dati krediti (povrat kredita) drugim pravnim licima	-16.625
Nabavka (otuđenje) drugih ulaganja	2.365.361
Ostali tijekovi od ulagačkih aktivnosti	-57.774.274
B. Neto gotovina korištena u ulagačkim aktivnostima	-58.047.799
Gotovinski tijek od finansijskih aktivnosti:	
Primitci od izdavanja dionica i ostalih oblika kapitala	234.940
Primljena pozajmljena sredstva	
Povrat pozajmljenih sredstava	-1.727.833
Plaćanje dividendi	-26.104
Ostali tijekovi od finansijskih aktivnosti	
C. Neto gotovina korištena u finansijskim aktivnostima	-1.518.997
Neto povećanje (smanjenje) gotovine na računu i u blagajni (A+B+C)	-103.256
Početno stanje gotovine na računu i u blagajni	3.492.204
Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni	3.388.948
Neto povećanje (smanjenje) gotovine na računu i u blagajni	-103.256

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA 2004.GODINU

OPIS	UPISANI KAPITAL	AKUMULIRANI DOBITAK (GUBITAK)	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2002.godine	19.213.611	247.916	19.461.527
Izdavanje dionica i ostala povećanja vlasničkog kapitala			
Neto dobitak (gubitak)perioda		261.044	261.044
Raspored dobitka (gubitka)	247.916	247.916	495.832
Stanje na dan 31.12.2003.godine	19.461.527	261.044	19.722.571
Izdavanje dionica i ostala povećanja vlasničkog kapitala			
Neto dobit razdoblja		1.792.870	1.792.870
Neto gubitak razdoblja			
Raspored dobiti/dobitka	261.044	-261.044	
Raspored gubitka			
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala	-26.105		-26.105
Stanje na dan 31.12.2004.godine	19.696.466	1.792.870	21.489.336

U 2004. godini izvršeno je povećanje temeljnog kapitala za 234.940 KM, tako da je ukupno sada učešće Federacije BiH 12.361.503 KM, Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb 5.966.059 KM i Hrvatska pošta d.d. Zagreb 1.368.904 KM. Smanjenje kapitala u iznosu od 26.105 KM se odnosi na isplatu vlasnicima kapitala sukladno njihovoj vlasničkoj strukturi na ime Odluke o raspodjeli dijela dobiti.

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA Hrvatska pošta d.o.o. Mostar

1. UVOD

«Hrvatska pošta» d.o.o. Mostar u daljem tekstu Društvo je upisana u sudački registar pod brojem Tt-972/02 od 03.01.2003. godine sa matičnim registarskim brojem:1-1086. Društvo je nastalo transformiranjem «HPT» d.o.o. Mostar, na gospodarska društva «Hrvatska pošta» d.o.o. Mostar i «Hrvatske telekomunikacije» d.o.o. Mostar temeljem Odluke Vlade FBiH br. V-121/2000.

Osnivači Društva sa upisanim temeljnim kapitalom, u visini od 19.213.610,66 KM, i pojedinačnim udjelima su:

• Federacija BiH	12.058.462,05 KM ili 62,76%
• Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb	5.819.802,67 KM ili 30,29%
• Hrvatska pošta d.d. Zagreb	1.335.345,94 KM ili 6,95%

Djelatnost Društva: je obavljanje unutarnjeg prometa-usluge javnih (državnih pošta); obavljanje vanjskotrgovinskog prometa-međunarodni poštanski promet i pružanje poštanskih usluga; zastupanje inozemnih tvrtki i ostale djelatnosti.

Organizacijski dijelovi Društva su:

- Ured Uprave Društva, koju čini šest članova uprave te potrebno stručno administrativno osoblje i Služba unutarnjeg nadzora i revizije.Pod nadzorom uprave se direktno nalaze sektori Direkcija Društva.
- Direkcija, u kojoj se obavljaju zajednički poslovi za djelatnost društva u cjelini, a organizacijski dijelovi direkcije sastoje se od sedam sektora i dvije službe.
- Središta pošta Mostar, Vitez, Livno i Odžak u kojima se vrši pružanje poštanskih usluga u ime i za račun Društva.Središtima pošta rukovode upravitelji pošta, a organizirane su u tridest operativnih jedinica i stotinučetdeset poštanskih ureda.

Koncem revidirane godine (Sl. novine F BiH 76/04 od 28.12.2004. godine) usvojen je Zakon o poštanskom prometu F BiH, kojeg do tada sa ovog nivoa nije bilo te se poslovanje klijenta odvijalo po propisima donesenim od strane Hrvatske republike Herceg Bosne iz 95 godine.

Na dan 31.12. 2004. godine Hrvatska pošta je imala 742 uposlenih djelatnika.

Sjedište Hrvatske pošte d.o.o Mostar je u Mostaru, Tvrtka Miloša b.b.

2. REZIME

Finansijski pokazatelji poslovanja su nepovoljni i ako je povećan prihod od osnovne djelatnosti za 45% u odnosu na predviđanja .Preduzeće od osnivanja bilježi gubitak iz osnovne djelatnosti.U revidiranoj godini is iznosi 11,3 miliona KM i neznatno je manji od prošlogodišnjeg. Ostali prihodi utjecali su na pozitivno poslovanje, a veći su od prihoda iz osnovne djelatnosti. Oni potječu u gotovo cjelokupnom iznosu od subvencioniranja od telekomunikacijske djelatnosti. Obavljanjem svoje djelatnosti preduzeće pokriva tek 63 % svojih troškova.Troškovi uposlenih su najveći troškovi preduzeća i iznosi 57,8% ukupnih troškova. Samo za plaće uposlenih isplaćeni iznos je veći od iskazanog prihoda iz osnovne djelatnosti.

Početna stanja po diobenoj bilanci preuzeta prilikom razdvajanja poštanske i telekomunikacijske djelatnosti su i dalje neusklađena , i ako je od podjele prošlo gotovo tri godine.Sravnjenje stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava nije urađeno u skaldu sa propisima, što je pored ostalog, utjecalo na potvrdu realnosti finansijskih izvještaja.

Razgraničeni su prihodi na buduće periode po osnovu sufinansiranja i izvanrednog popisa zaliha u 2004. godini, što je imalo za posljedicu potcjenjivanje prihoda u iznosu od 2.822.030 KM.

Poslovne aktivnosti preduzeća bitno su izmjenjene u odnosu na raniji period, jer su se desile i dešavaju se promjene koje utiču na poslovanje ove djelatnosti. Ističemo slijedeće:

Značajan pad korištenja poštanskih usluga prije svega pismonosnih pošiljki prouzrokovan korištenjem elektronske pošte koja je van ove djelatnosti.

Veliki korisnici kao što su komunalna poduzeća i elektroprivreda nedovoljno koriste poštanske usluge te fakture za svoje usluge dostavljaju putem svojih uposlenika. Nadalje ova poduzeća su razvila svoja rješenja za fakturiranje usluga, i ako pošta može brže i kvalitetnije pružiti usluge štampanja računa, pakiranja i dostavljanja potrošačima jer raspolaže takvom opremom, iste se koristi u manjem obimu.

Zakon o platnom prometu je izbacio poštanske operatore kao nositelje platnog prometa, odnosno definirao ih kao procesore treće strane, što je poštu definiralo kao autsajdera na tržištu finansijskih usluga.

Zakonske nelogičnosti po kojima država ne može biti većinski vlasnik u bankarskim institucijama posljedica čega je nemogućnost postojanja poštanskih banaka i ako primjeri iz susjednih i europskih zemalja govore drugačije. Nelogično niska provizija za dijeljenje mirovina od 1% propisana od drugih.

Otvaranje nerentabilnih pošta po manjim mjestima za čije postojanje ne postoji ekonomska opravdanost, a zahtijeva se standardima rada ove djelatnosti.

Uprava je svjesna uvjeta u kojima se odvija poštanska djelatnost kao i rezultata poslovanja. Očekuje da će implementacija novog zakona o poštanskoj djelatnosti koji daje mogućnosti za uvećanje opsega poštanskih usluga doprinjeti boljim rezultatima. Formirala je komisiju za izradu «Strategije razvoja» HP Mostar, kroz čiji rad i usvajanje zaključaka se očekuje povećanje poslovanja a time i rezultata takvog poslovanja.

U 2005 godini od strane Glavnog revizora Ureda za reviziju, a u skladu sa ovlaštenjima u Zakonu o javnim preduzećima, postavljen je direktor interene revizije čiji zadatak je da u društvu uspostavi interni odjel revizije, koji bi trebao doprinjeti ostvarivanju ciljeva poslovanja postavljenih od strane uprave, u skladu sa propisanim zakonskim i stručnim postavkama.

3. OSVRT NA PRETHODNU REVIZIJU

Pređeno nam je izvješće o implementaciji naših preporuka prethodne revizije. U izvješću su naznačeni nosioci po sektorima koji su odgovorni za implementiranje.

Na temelju naše revizije i iz navedenog izvješća, utvrdili smo da su sve preporuke implementirane, sem preporuke koja se odnosi na neusklađenost početnih stanja po diobenoj bilanci proizašloj prilikom razdvajanja poštanske i telekomunikacijske djelatnosti ranijeg poduzeća HPT d.o.o. Mostar. Iako je od podjele prošlo gotovo tri godine, uprava obrazlaže neprovođenje navedene preporuke, nedovoljnom suradnjom HT Mostar i neprecizno dogovorenih detalja.

U tijeku revizije su nam prezentirali dvije odluke jednu donijetu od HP broj: D-01-1287/05 i drugu donijetu od HT broj: D-195-25-5/05 o imenovanju članova u zajedničku komisiju čiji zadatak je usklađivanje početnih stanja u što kraćem roku. Prezentirana nam je i dokumentacija o dosadašnjem radu zajedničke komisije. To je pozitivan korak koji bi trebala uprava vrednovati kao priritet jer joj to značajno utječe na realnost finansijskih izvještaja obračunske 2003 i 2004 godine.

Reviziju finansijskih izvješća Hrvatske pošte za 2004. godinu provela je komercijalna revizija, Društvo za reviziju Džaferović d.o.o. Sarajevo.

4. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj ove revizije je da se ocjeni adekvatnost poduzetih mjera od strane uprave Društva u provođenju postavljenih ciljeva, pouzdanost računovodstvenih evidencija kao i usuglašenost finansijskih transakcija sa

propisima. Također je naš cilj da se na temelju izvršenog uvida, izrazi mišljenja o tome da li su finansijska izvješća realno i objektivno prezentirala položaj i poslovanje društva zainteresiranim korisnicima .

U ovoj reviziji, nisu obuhvaćena sva područja djelovanja Društva u kojima mogu nastati pogreške. Naša revizija ne obuhvata inherentni rizik. Izvršili smo reviziju prihoda , tražbina, nabavke putem tendera i evidenciju dobivenih donacija.

Ograničili smo vremenski okvir naše revizije na 2004. godinu. Oblastima kao što su planiranje i iskazivanje rezultata poslovanja, načinu na koji je vršen odabir najpovoljnijih ponuđača i kontrola nad pojedinim vrstama troškova i imovine data je veća značajnost.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Upravljanje i rukovođenje

Organi upravljanja su Skupština Društva i Nadzorni odbor, čija ovlaštenja i obaveze su propisane zakonima i statutom društva. **Društvom rukovodi uprava.**

Najveći vlasnik udjela je Federacija BiH koja ima 62,76% kapitala te u ime nje, na temelju Uredbe o vršenju ovlaštenja i obveza organa FBiH u gospodarskim društvima po osnovu državnog kapitala imenovani su predstavnici uz saglasnost resornog ministarstva. U organima društva su i predstavnici vlasnika uloga (Hrvatskih pošta i telekomunikacija iz Hrvatske).

Za svoj rad članovi skupštine primaju naknadu. Po tom osnovu u 2004 godini isplaćeno je 49.788 KM.

Početkom 2004. godine imenovan je Nadzorni odbor ispred državnog kapitala na sjednici Skupštine Društva koja je održana 27.04.2004. godine, a temeljem Rješenja o imenovanju predsjednika i članova Nadzornog odbora Hrvatske pošte d.o.o. Mostar, donijetom od strane Federalnog ministarstva prometa i komunikacija 31.03.2004. godine.

Članovi Nadzornog odbora su tijekom 2004. godine primali naknadu utvrđenu odlukom Skupštine Društva iz 2002. godine u visini prosječne neto plaće visoke stručne spremljenika Društva. Ta osnovica se uvećava 10% za predsjednika i 5% za zamjenika, tako da se naknada kreće u rasponu od 1000 do 1100 maraka mjesečno. Ukupni troškovi po ovom osnovu u revidiranoj godini iznose 118.983 km.

Najmanji broj članova u nadzornom odboru prema zakonu je tri, dok u ovom društvu ima devet članova .

Organ rukovođenja je Uprava Društva. Ona organizira rad, rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Društvo i **odgovorna je za zakonitost poslovanja.** Članovi uprave imaju sklopljene menadžerske ugovore koje je odobrila Skupština društva, a time i menadžerske plaće.

Uprava društva ni tokom revidirane godine nije uspjela obezbjediti da se provede popis i sravnjenje stvarnog i knjigovodstvenog stanje imovine ,obaveza u skladu sa propisanim, niti uskladiti preuzeta početna stanja po diobenoj bilanci HPT, što je preduslov za postizanje razumne sigurnosti u pouzdanost za tvrdnje objavljene u finansijskim izvještajima za 2004 godinu. Uprava za rješenje navedenog problema treba da zatraži uključivanje nadzornog odbora s obzirom na njegova ovlaštenja jer dosadašnji postupci iste nisu dali odgovarajuće rezultate.

Preporuka upravi i organima upravljanja:

- ***Da se u što kraćem roku obezbijedi usklađivanje početnih stanja po diobenoj bilanci, koje dugo traje, a posebno iz razloga što je ovaj problem uočen u prethodno obavljenoj reviziji kada je data odgovarajuća preporuka, a nije implementirana.***

5.2. Finansijski plan i planiranje poslovnih aktivnosti

Nadzorni odbor na prijedlog uprave dao je saglasnost na plan poslovanja i finansijski plan 19. prosinca 2003. godine. Tako planirane poslovne aktivnosti ostvarile bi prihod od osnovne djelatnosti u iznosu od 11.319.240

KM, dok su predviđeni troškovi poslovanja za takav prihod iznosili 23.034.393 KM. Pokriće razlike troškova predviđeno je subvencijom od HT Mostar prema sklopljenom dogovoru prilikom razdvajanja djelatnosti telekomunikacijske i poštanske u iznosu od 11.894.747 KM.

Ostvarenje finansijskih pokazatelja u odnosu na plan je:

	Planirano	Ostvareno
PRIHODI	23.213.987	27.962.846
- od osnovne djelatnosti	11.319.240	16.389.551
- subvencija HT Mostar	11.894.747	11.573.295
RASHODI	23.034.393	26.015.902
FINANCIJSKI REZULTAT BEZ SUBVENCIJE	(11.715.153)	(9.626.351)
FINANCIJSKI REZULTAT SA SUBVENCIJOM	179.594	1.946.945

Prezentirani finansijski pokazatelji govore da je povećan prihod od osnovne djelatnosti za 45% u odnosu na predviđanja kao i rashodi za 13%. Povećanje prihoda jednim dijelom rezultat je povećanog opsega posla ali i promjene načina iskazivanja prihoda po osnovu prodaje iz depoa.

Obavljanjem svoje djelatnosti preduzeće pokriva tek 63 % svojih troškova, a pozitivno poslovanje obezbjeđeno je subvencijom ugovorenom prilikom podjele djelatnosti.

Uprava je izvjestila organe uprave o poslovanju koji su iste prihvatili bez posebne rasprave šta je to što je dobro rađeno kao i šta se treba poboljšati kako bi se postigli bolji rezultati.. Prezentirani izvještaji daju informacije o ostvarenim prihodima po vrstama usluga, podatke o povećanju prihoda po pojedinim uslugama kao i podatke o manjem opsegu posla i prihoda od predviđenih, tako da je postojala dobra osnova za raspravljavanje i usmjeravanje u budućem radu, što je izostalo u konkretnom slučaju. Povećanje ostvarenih prihoda u odnosu na plan se desilo kod: predaje pošte na kredit, prihod od pismonosnih pošiljaka u got. i frankiranja, filatelija, prihod od kataloške prodaje, prihod od usluge kuvertiranja, prihod od prodaje roba, prihod od financiranja, prihod od CIPS-a i ostali prihodi. Isto tako značajno neispunjenje planiranih prihoda je ostvareno kod: paketske usluge, prihod od telegrafa, naplaćene otpisane tražbine.

Uprava je predložila potrebne troškove poslovanja koji su kao takvi prihvaćeni od nadzornog odbora. Međutim isti su značajno prekoračeni u odnosu na plan što je vidljivo iz tabele u ovom tekstu. Prekoračenje troškova u odnosu na plan je ostvareno kod plaća, ostalih usluga i troškova, troškovi financiranja i ostali rashoda. U odnosu na planirani trošak manja je amortizacija i troškovi usluga.

Ono što mi zaključujemo na osnovu predočene dokumentacije i analize iste je da su razlike u odnosu na predviđanja značajna i kod prihoda i kod rashoda što je pokazatelj da uprava nije imala realnu procjenu o tome kako će se odvijati poslovanje u revidiranoj godini.

Obavili smo razgovor sa upravom po ovom pitanju kojom prilikom su prezentirani dokumenti o aktivnostima unutar Društva o formiranju komisije na izradu "Strategije razvoja" HP Mostar u 2005. godini. Zakonom o javnim poduzećima nalaže se izrada trogodišnjeg plana, tako da je uprava mišljenja da će kroz donošenje strategije razvoja obezbijediti realne planske pokazatelje u narednom periodu. Komisija je kao prioritet postavila jasno sagledavanje stanja u kojem se Društvo nalazi, definirala slabosti i prednosti, prilike i prijetnje kako Društva tako i tržišta općenito na svim nivoima poslovanja.

Preporuka upravi:

- *Prema novim propisima uprava je nadležna za izradu I nadgledanje realizacije planova rada koje usvajaju organi upravljanja te je prije svega u njemom interesu da se planira realnije, primjereno okruženju u kojem se djeluje jer upravu bira nadzorni odbor prema menadžerskim znanjima koja se prije svega mjere uspješnošću realizacije postavljenih ciljeva navedenih u planskim aktima,*

5.3. Prihodi

Prihodi se iskazuju u trenutku prodaje, kao fer vrijednost prodanih usluga i robe za koje je izvršena naplata ili postoji dovoljan stupanj vjerojatnosti da će se naplata izvršiti.

Ostali prihodi od dotacija temeljem Sporazuma o razdvajanju zajedničkog poduzeća HPT d.o.o. Mostar evidentiraju se u trenutku naplate.

Operativni prihodi bilježe rast u značajnijem iznosu. Porast bilježe prihodi po osnovu pruženih usluga, kao i prihodi od prodaje nakon 01.07.04 godine od kada je promjenjena politika iskazivanja prihoda po osnovu zaliha depa. Komparativni pokazatelji revidirane i prethodne godine ostvarenih prihoda su:

	2004. god	2003.god.
Ostvareni prihod	27.962.847	23.187.418
- od osnovne djelatnosti	16.389.552	11.368.906
- od sufinansiranja HT Mostar	11.573.295	11.818.512

Navedeni prihodi potječu iz osnova obavljenih usluga i ostalih prihoda i to:

OSNOV PRIHODA	2004. godina	2003.godina
Prihodi od obavljanja poštanskih usluga	10.930.779	9.792.725
Prihodi od prodaje robe (poštanske markice, biljezi, filatelija i sl.)	2.168.249	-
Pozitivne kursne razlike	5.105	50
Prihodi od kamata	26.467	9.859
Prihodi od otpisanih obveza	97	-
Viškovi	1.924	-
Vrijednost prodatih stalnih sredstava	30.400	-
Naplaćene otpisane tražbine	508.714	788.369
Prihodi od dotacija od HT	1.936.589	-
Prihodi od poslovnog najma	279.077	-
Prihodi iz ranijih godina	298.512	-
Prihodi od CIPSA	1.188.281	238.688
Prihodi od sufinansiranja	9.636.706	11.818.513
Ostali prihodi	951.947	539.214
UKUPNO:	27.962.847	23.187.418

Provedenom revizijom mi smo uočili da su na razgraničenim prihodima iskazane transakcije koje po nama su trebale biti oprihodovane u 2004 godini. To se odnosi na:

1. iznos od **2.494.498 KM**. Navedeni iznos potječe od dotacije za investicije od HT Mostar u ranijem periodu kada su ove dotacije za investicije iskazivane kao odgođeni prihod, a u 2004. godini prešlo se na iskazivanje prihoda tekućeg perioda. Razlika u načinu evidentiranja iz ova dva perioda iznosi **2.494.498 KM koja je po Odluci Uprave broj D-01-325/05 nije uključena u prihod 2004. godine nego je razgraničena na naredne dvije godine (2005. i 2006).** U navedenoj odluci nema jasnog obrazloženja koji je razlog donošenja ovakve odluke. Posljedica ove odluke je potcijenjeni prihod za navedeni iznos kao i obaveze po istom.
2. na iznos od **491.298 KM**. U tijeku 2004. godine je izvršen izvanredan popis zaliha, jer se do tada zalihe nisu vodile analitički. **Prilikom ovog popisa utvrđen je saldo prihoda po osnovu razlike po zalihama na dan 01.07.2004. godine u ukupnom iznosu od 491.298 KM. Po odluci broj: D-01-325-1/05 od 14.02.2005. godine i ovaj prihod je razgraničen na tri godine i to iznos od 163.766 KM za 2004. godinu i iznos od 327.532 KM za 2005. i 2006. godinu.** Ni u ovoj odluci uprava nema obrazloženja zašto razgraničava iznos utvrđen kao višak prilikom

popisa. Posljedica na finansijske izvještaje je da je podcijenjen prihod za 327.532 km kao i obaveze po istom.

Nepriznavanje navedenih iznosa kao prihod i iskazivanje na poziciji razgraničenja je urađeno po nalogu uprave, uz znanje Nadzornog odbora i Skupštine društva ali isto nije u skladu sa:

- Računovodstvenim standardom 18. F BiH, gdje je definirano da se prihodi priznaju onda ,kada postoji vjerovatnća da će buduće ekonomske koristi biti ostvarene u vidu priliva koji se može pouzdano izmjeriti.
- Kodeksom računovodstvenih načela F BiH članak 46.(opreznosti) koji ne dopušta stvaranje skrivenih rezervi ili prekomjernog rezervisanja, namjernog potcjenjivanja sredstava ili prihoda ili namjerno uveličavanje obveza ili rashoda jer finansijska izvješća nebi bila neutralna i stoga nebi imala kvalitet pouzdanosti.

Preporuka upravi :

- *Da se prilikom izrade finansijskih izvještaja 2005 godine navedena razgraničenja oprihoduju kako bi se izbjegle skrivene rezerve i podigao kvalitet i pouzdanosti finansijskih izvještaja.*

5.4. Rashodi

Ukupni rashodi u 2004. godini iznose 26.015.902 KM.U odnosu na planirane (23.034.393 KM) povećani su 2.981.509 ili 13% .Troškovi poslovanja i ostali rashodi odnose se na:

OPIS	2004. godina	2003. godina
Bruto plaće i ostali troškovi uposlenih	15.042.721	14.385.251
Amortizacija	1.765.467	1.893.872
Troškovi sirovina, materijala i energije	1.385.819	1.410.741
Troškovi usluga, najma, osiguranja, bankarske usluge	1.410.272	1.390.939
Ostale usluge i troškovi	2.375.706	-
Troškovi prodatih usluga i roba	2.458.507	-
Troškovi financiranja	203.253	-
Ostali rashodi	1.374.157	3.733.695
UKUPNO:	26.015.902	22.814.498

Proveli smo reviziju bruto plaća i ostalih troškova uposlenih jer je to najveći trošak društva na koji otpada 57,8% ukupnih troškova.

5.4.1. Bruto plaće i ostali troškovi uposlenih

Komparativni podaci revidirane i prethodne godine ovih troškova su:

	2004 god.	2003 god.
Bruto plaće i ostali troškovi uposlenih	15.042.721	14.385.251
U čemu ;		
Troškovi plaća	12.053.800	11.331.571
Naknade (topli obrok, regres, prevoz, božićnica)	2.988.921	3.053.680

Troškovi uposlenih veći su od planiranih za 5%. Za isti procenat povećani su i u odnosu na 2003. godinu.

Troškovi plaća za 2004. godinu iznose 12.053.800 KM, a veći su u odnosu na 2003. godinu kada su iznosili 11.331.571 KM za 722.229 KM ili 6% I pored toga što je broj uposlenih smanjen za 18 u odnosu na prethodnu godinu. Samo za plaće isplaćeni iznos je veći od iskazanog prihoda iz osnovne djelatnosti Društva

Najviša neto isplaćena plaća je 1.641,57 KM, a najniža iznosi 444,25 KM u čemu nisu menadžerske plaće.

Pored redovnih plaća Društvo je u 2004. godinu obračunalo i izvanrednu isplatu plaće, čime su troškovi poslovanja povećani za 923.776 KM. Ova isplata je izvršena mimo plana temeljem Odluke uprave D-01-321/05 od 14.02.2005. godine, koju je odobrio svojom odlukom broj:NO-10-5-3/05 od 15.02.2005. godine Nadzorni odbor.

U 2004. godini na ime naknada uspolenim po osnovu rada isplaćeno je za topli obrok 1.935.720 KM, regres 327.007 KM, prijevoz 382.717 KM i ostalih troškovi 343.476 KM (božićnica 221.100 KM sa pripadajućim porezom od 110.550 KM te drugih isplate u iznosu od 11.826 KM).

Pored navedenih primanja koja primaju svi uposleni isplate su vršene u slučaju smrti, invaliditeta i teške bolesti po kom osnovu je isplaćeno 127.597 KM, otpremnine u mirovinu 29.940 KM, jubilarne nagrade 139.284 KM, pomoći obiteljima zaposlenih 16.163 KM, prigodni darovi djeci 19.500 KM, pomoć za rođenje djeteta 16.912 KM, ostale naknade po odluci Društva 47.972 KM. Za troškove zbrinjavanja viška uposlenih isplaćeno je 567.751 KM, te za rad pripravnika 55.815 KM.

Sve ove isplate predviđene su aktima Društva, ali ostaje činjenica da Društvo iz svoje redovne djelatnosti ne može zaraditi toliko koliko iznose ovakve isplate uposlenim. Isto tako činjenica je da je predviđeno finasiranje materijalnih troškova od telekomunikacijske djelatnosti za određeni period u kom bi poštanska djelatnost trebala da obezbjedi samofinasiranje, međutim uporedni podaci revidirane i prethodne godine pokazuju da tu nema značajnijih pomaka, o čemu uprava u narednom periodu treba voditi računa.

Pored naprijed iznesenih prava radnika po osnovu rada na visinu troškova plata utječe i značajan broj uposlenih koji su raspoređeni na radna mjesta za koja ne posjeduju odgovarajuću stručnu spremu, a primaju platu tog radnog mjesta.

Od ukupnog broja uposlenih 21% posto je raspoređeno na radna mjesta za koja ne ispunjavaju propisanu stručnu spremu. Prema organizacijskoj strukturi to je:

Organizacijska cjelina	Ukupno uposlenika	Odgovarajuća stručna sprema	Neodgovarajuća stručna sprema
Uprava-direkcija	86	70	16
SP-Mostar	342	252	90
SP-Odžak	68	60	8
SP-Livno	101	79	22
SP-Vitez	145	125	20
UKUPNO:	742	586	156

Ovakav raspored uposlenih je naslijeđen prilikom podjele preduzeća kada su preuzeti i uposleni sa rasporedom na kojem su bili. Uprava nije u mogućnosti riješiti ovaj problem zbog postojanja Kolektivnog ugovora koji je potpisan prije nastanka HP-a kao samostalnog Poduzeća po kojem se ne može proglašavati tehnološki višak pet godina nakon razdvajanja. Prijem novih radnika je ograničen te struktura uposlenih teško će se promijeniti i dobiti profil kadrova koji su potrebni u redovnom poslovanju.

Za ublažavanje nepovoljne kvalifikacione strukture društvo ima troškove jer se plaćaju troškovi dokvalifikacija postojećeg kadra. Tako je usvojena Odluka br. D-01-1556-/04 03.09.2004. godine, a na temelju članka 37. Statuta o odobravanju troškova školovanja za sticanje većeg stupnja stručne spreme i to:

- Za prvi i drugi semestar za višu stručnu spremu plaća se 50% od cijene školarine
- Za visoku stručnu spremu učestvuje se sa 50% u cijeni školarine
- Za postdiplmski i doktorski studij učestvuje se sa 50% u cijeni školarine.

U tijeku 2004. godine je izvršeno smanjenje broja uposlenih za 18 djelatnika u odnosu na 2003. godinu kada je bilo uposleno 760 djelatnika. U svim središtima pošta je smanjen broj uposlenih. Povećanje broja uposlenih ostvareno u sektoru plana i analize (1), informatici (1), finansijskim uslugama (2) i službi printinga (3).

5.5. Stalna sredstva

Sadašnja vrijednost materijalnih i nematerijalnih stalnih sredstava na dan 31.12.2004. godine iznosi 19.693.922 KM. Amortizacija za stalna sredstva u 2004. godini je vršena linearnom metodom po propisanim amortizacijskim stopama. Struktura navedenih sredstava je:

Naziv stalnog sredstva	Nabavna vrijednost 01.01.2004.	Nabavna vrijednost 31.12.2004.	Amortizacija za 2004.	Ukupno ispravka	Neto vrijednost 31.12.2004.
Zemljište	40.337	40.337	-	-	40.337
Građevinski objekti	18.251.484	18.689.382	328.562	5.268.434	13.420.948
Oprema	10.274.842	11.760.729	927.675	7.822.925	3.937.804
Investicije u tijeku	3.134.457	439.742	-	-	439.742
Nematerijalna ulaganja	2.303.665	2.203.665	509.229	348.574	1.855.091
Ukupno:	34.004.785	33.133.855	1.765.466	13.439.933	19.693.922

Revizijom ove imovine utvrđeno je :

Da je Uprava Društva 12.11.2004. godine donijela Odluku o godišnjem popisu i osnivanju komisije za popis. Navedenom Odlukom su određene Centralna komisija za popis na razini direkcije i središtu pošta. Uprava Društva je 18.02.2005. godine donijela Odluku o prihvaćanju izvješća Centralne popisne komisije za 2004. godinu i ako u tom zapisniku stoji da nije izvršeno sravnjenje stvarnog i knjigovodstvenog stanja.

Člankom 23. Zakona o računovodstvu je propisano da se knjigovodstveno stanje sredstava i obveza prema izvorima usklađuje najmanje jednom godišnje sa stvarnim stanjem koje se utvrđuje inventarisanjem.

Uprava je prihvatila i svojim potpisom na finansijskim izvještajima potvrdila da društvo raspolaže sa stalnim sredstvima u iznosu od 19,6 miliona , i ako za tu tvrdnju nema dokaza jer nije obezbijedila sravnjenje navedene imovine na kraju poslovne godine sukladno propisima.

Navedeno može značajno uticati na fer vrijednost stalnih sredstava revidiranog perioda od onog koje je iskazano u knjigovodstvenim evidencijama.

Investiciona ulaganja

Tokom revidirane godine društvo je na ime investiranja uložilo 2.356.485 KM. Navedeno ulaganje odnosi se na :

- **Ulaganja u zgrade kao adaptacija u iznosu od 310.855 KM** što se odnosi na adaptaciju trezora 60.659 KM, zgrada PU Ravno 59.228 KM i adaptacija zgrade u Livno 74.584 KM.
- **Ulaganja u nematerijalna sredstva u iznosu od 350.984 KM**, u čemu je najveći iznos uložen na nabavku automobila na lizing u iznosu 239.000 KM i ulaganja u tuđa sredstva radi prava korištenja (CIPS) u iznosu 94.445 KM.
- **Ulaganja u opremu u iznosu od 1.694.646 KM**, u čemu za informatičku opremu 201.924 KM, oprema za umnožavanja i kuvertiranje 389.070 KM, osobna vozila 295.696 KM, teretna vozila 118.612 KM, mopede 193.929 KM, oprema za trezor 174.805 KM, oprema za zaštitu objekata 113.852 KM i ostala oprema u iznosu od 206.759 KM.

Iznos za adaptacije zgrada od 310.855 KM , iskazan je kao investiciono ulaganje, za koje nema dokaza da je takvim ulaganjem produžen rok korištenja ili povećana neka druga ekonomsaka korist, te takva ulaganja bi trebala teretiti troškove poslovanja o čemu društvo treba voditi računa prilikom planiranja ulaganja te usvojiti svoje politike oko načina priznavanja.

U knjigovodstvenim evidencijama na investicijama u toku iskazan je iznos od 113.500 KM, preuzeto u početnom stanju, a odnosi se na izgradnju stana još kod (HPT 2001. godina), što do danas nije rasčišćeno. Nezatvorena su dva avansa sa izvještajnim periodom za šta nema obrazloženje u popisu a odnose se na:

- SCHMOCKEL Livno po UG D-4743/02 od 16.10.2002. godine (HPT) za kupnju poslovnog prostora u PU Lištani 29.420,50 KM.
- UNIS-TELEKOM Mostar po UG D-01-931/04 od 13.05.2004. godine za isporuku i instalaciju kućne centrale 49.406,55 KM.

Promjene na stalnim sredstvima

Povećanje vrijednosti stalnih sredstava izvršeno je kod patenata i licenci u iznosu od 302.845 KM, što se odnosi se na aktiviranje ranije započetih investicija prije diobe u HPT, a radi se o nabavci softvera od firme Informix.

Smanjenje vrijednosti stalnih sredstava izvršeno je na investicijama u toku (softveri) pr čemu je izvršeno smanjenje imovine na osnovu procjene u iznos od 788.558 KM. Ovim iznosom pokrivena je rezervirana vrijednost amortizacije iz 2003. godine u iznosu od 414.730 KM, koji iznos nije priznat kao trošak tog perioda našom revizijom te za razliku od 373.829 KM povećani rashodi 2004. godine.

Sa stalnih sredstava po popisu za 2004. godinu, isknižen je zastarjeli softver OPTIMA u iznosu od 602.054 KM što je predviđeno načelom 103. da se nematerijalno sredstvo treba eliminisati iz bilansa stanja kada se ne očekuje nikakva ekonomska korist od njegove upotrebe. Međutim za navedeno isknižavanje nije dato detaljno obrazloženje (kada je kupljen, od koga, u koju namjenu i dr.) što bi zasluživala otpisana vrijednost.

U tijeku 2004. godine je nabavljena umjetnička slika u vrijednosti od 935 KM, koja je otpisane po prijedlogu komisije u istoj godini sa obrazloženjem što je kod premještanja oštećena i nije više za upotrebu.

Dokazi o vlasništvu

U poslovnim knjigama se vode 63 objekta i samo 4 je upisano na HP sa 1/1 dijela, zajednička imovina HP i HT čine 34 objekta i nije upisano na HP i HT (postupak uknjižbe u tijeku) 25 objekata.

Imovina koja je iskazana u financijskim izvješćima Društva predstavlja samo finansijske vrijednosti, dok nema dokaze o vlasništvu, što nije problem samo ovog preduzeća, pa stoga uprava treba u svoje prioritete rada staviti i vrednovati značaj ovog pitanja te efikasnije rješavati pitanje vlasništva.

Preporuka upravi:

- *Da se pristupi i obezbijedi popis i spravnjenje imovine na kraju poslovne 2005 godine sukladno članku 23. Zakona o računovodstvu kojim je regulirano da se knjigovodstveno stanje sredstava i obveza prema izvorima usklađuje najmanje jednom godišnje sa stvarnim stanjem koje se utvrđuje inventarisanjem.*
- *Da u narednom periodu uprava stavi u svoje prioritete rada problem vlasništva nad imovinom.*
- *Da se uloži značajnija briga u zaštiti imovine od svih gubitaka.*

5.6. Dani depoziti i rad sa tuđim novčanim sredstvima

U pomoćnim evidencijama dani depoziti kao početno stanje u ukupnom iznosu od 208.870,00 KM predstavljaju inicijalna sredstva za rad u uputničkom prometu Društva, a preuzeta su statusnom promjenom razdvajanja HPT-a.

Uputnički promet Društva odnosi se na redovito doznačavanje mirovina, isplatu vrijednosnih uputnica, isplatu i naplatu po kartičnom poslovanju, rad mjenjačnice, rad sa Lutrijom BiH itd. Za sve usluge ostvaruje

se prihod koji se na kraju mjeseca obračunava, ispostavljaju fakture temeljem sklopljenih Ugovora i naplata vrši na Glavni račun Hrvatske pošte.

Ukupno stanje novčanih sredstava na ovim računima na dan 31.12.2004. godine iznosi 1.661.009 KM, a sastoji se od stanja sredstava na računima kod:

- Zagrebačke banke 512.404 KM
- Raiffeisen banke 274.749 KM
- Poštanskih ureda (akreditivi i kasa) 873.856 KM

Spomenuti računi na dan 31.12.2004. godine potražuju ukupno 525.608 KM po različitim osnovama (odnos sa Glavnim računom, mjesečni obračuni sa HP Zagreb, posuđena novčana sredstva za rad mjenjačnice i isplate kartica od Zagrebačke banke i Raiffeisen banke).

Također sa 31.12.2004. godine navedeni računi su imali dugovanja ukupno 1.825.410 KM (prema Glavnom računu, za kamate, pogrešne uplate, za Lutriju BiH, za BH poštanske uputnice i Srpske pošte-obračun za prosinac 2003. godine). Za evidentiranje ovih sredstava u HP nije obezbijedena adekvatna informatička evidencija, tako da informacije o tražbinama, dugovanjima i stanje na ovom računu nije moguće dobiti u svakom trenutku.

Preporuka menadžmentu:

- ***Potrebno je, da se u narednom periodu ulože naponi u što bržoj implementaciji informatičkog sustava kako bi se obezbijedila dostatna evidencija ovih sredstava i na taj način obezbijedile pravovaljane informacije u svakom momentu.***

5.7. Tražbine

Na dan 31.12.2004. godine u financijskim izvješćima iskazane su u ukupnom iznosu od 4.168.146 KM i u odnosu na 2003. godinu veće su za 2,5 miliona. Struktura tražbina je:

- Kupci 1.822.780 KM,
- Tražbine od zaposlenih 46.367 KM,
- Sumnjive i sporne tražbine 69.266 KM,
- Ostale kratkoročne tražbine 2.417.184 KM,
- Ispravka vrijednosti potraživanja 187.451 KM.

Najveći iznos tražbina je iz osnova sufinansiranje od HT u iznosu od 2.258.041 KM, koji iznos je na kratkoročnim razgraničenjima.

Tražbine od kupaca odnose se na neizmirene obaveze za pružene usluge, a najveći dužnici su proračunski korisnici, sudovi na svim razinama i Direkcija za implementaciju CIPS projekta.

U revidiranoj godini izvršena je ispravka potraživanja u iznosu od 161.508 KM, za koji iznos su povećani troškovi poslovanja, a po osnovu ranije ispravke potraživanja u 2004 godini naplaćeno je i oprihodovano 508.714 KM. Iskazane transakcije koje imaju utjecaja na rezultate poslovanja provedene su bez vlastitih pravila usvojenih od strane uprave te je bez istih teško reći da su provedene u cilju zaštite imovine i realnijeg iskazivanja finansijskih izvještaja.

Ispravka potraživanja se treba provoditi sa ciljem realnijeg iskazivanja imovine i pritjecanja koristi u preduzeće, ali uprava treba usvojiti procedure kako će se provoditi ista. Praksa je, a sada i obaveza izvještavanja po Međunarodnim računovodstvenim standardima, što znači da se terete troškovi poslovanja za sva potraživanja čiji rok dospjeća je stariji od godinu dana. Mogu se ispravljati i dospjeća do tog roka uz uslov da uprava to usvoji, primjenjuje i prati. Bez postojanja procedura o cjelokupnom procesu iskazivanja prihoda i pritjecanje koristi od istog, uprava neće imati kontrolu nad tim procesima ali ni kontrolu nad uposlenim koji trebaju provoditi iste. Posljedica svega može značiti da imovina nije iskazana realno ali i da se ne poduzimaju potrebne mjere od strane uposlenih u cilju zaštite te imovine.

Po popisu za 2004. godinu je izvršen otpis tražbina u iznosu od 16.706 KM. Sumnjive i sporne tražbine u iznos od 69.266 KM su utužene.

Preporuka upravi:

- *Urediti svojim pravilima proces pritjecanja ekonomskih koristi u preduzeće, čime će se postići veći stepen zaštite imovine od gubitaka kao i realnije iskazivanje u finansijskim izvještajima*

5.9. Zalihe

Ukupne zalihe sirovina i materijala na dan 31.12.2004. godine su iznosile 256.818 KM što je u odnosu na 2003. godinu, manje za 38.537 KM. Zalihe sitnog inventara na dan 31.12.2004. godine su iznosile 6.683 KM.

Knjigovodstveno evidentiranje nabavke materijala se vodi po nabavnim cijenama, uključujući troškove dovođenja zaliha na postojeću lokaciju, a potrošnja materijala se vrši po prosječnim cijenama. Na skladištu sirovina i materijala evidentira se uredski materijal, materijal za održavanje čistoće, sitan inventar-odjeća i obuća i auto gume. Sitan inventar se otpisuje pri izdavanju u uporabu po metodi 100% otpisa sukladno internom aktu. Pored skladišta materijala, Hrvatska pošta vodi Depo poštanskih markica i vrijednosnica, o čemu vodi posebnu pomoćnu evidenciju. Ove vrijednosti se ne prikazuju u finansijskom knjigovodstvu (vanbilančno) niti su materijalno izvršena zaduženja u robno-materijalnom knjigovodstvu.

Tijekom revizije utvrđeno je da se u 2004. godini uvodi softverska aplikacija za evidentiranje poštanskih markica i vrijednosnica kao trgovačke robe i robe primljene u komison.

Velika iskazana razlika u cijeni na zalihima je nastala zbog velike razlike između nominalne vrijednosti i nabavne vrijednosti poštanskih markica i filatelističkih vrijednosti.

Po popisu za 2004. godinu je izvršen otpis zastarjelih zaliha u iznosu od 19.520 KM i 40.524 KM. Obrazloženje za navedeni otpis je da se radi o zalihama koje su **dotrajale**, imale su **pogrešan** logotip, **pogrešne** oznake za valutu itd. ali nedostaje obrazloženje zbog čega su zalihe nabavljane i držane tako dugo da su dotrajale.

Preporuka upravi:

- *Prilikom predlaganja otpisa imovine potrebno je da se obezbijede obrazloženja koja detaljno opisuju kada je nabavljena imovina od koga u koju namjenu te zbog čega se otpisuju jer se radi o imovini za koju su isplaćena sredstva društva.*

5.10. Obveze

Na dan 31.12.2004. godine obveze u «HP» su u finansijskim izvještajima iskazne kako slijedi:

- Dobavljači 543.008 KM,
- Obveze prema zaposlenim 570.314 KM,
- Obveze za poreze 143.159 KM,
- Ostale kratkoročne obveze 213.421 KM,
- Obveze za doprinose i poreze za plaće i druge obveze prema državnim institucijama 519.815 KM.

Najznačajniji iznosi obveza prema dobavljačima se odnose na: dobavljači usluga u zemlji u iznosu od 322.848 KM, dobavljači za investicione radove 143.941 KM i dobavljači zaliha i roba u zemlji u iznosu od 57.962 KM, a najznačajniji iznos unutar ostalih kratkoročnih obveza u iznosu od 125.987 KM se odnosi na obveze prema HT-telefonske govornice.

Obveze koje se odnose na zaposlene kao i obveze za doprinose i poreze najvećim dijelom se odnose na neisplaćenu izvanrednu plaću kako je objašnjeno u poglavlju plaće a isplaćene su nakon obračunskog perioda.

Obveze za poreze se odnose na obveze iz dvanaestog mjeseca i izmirene su nakon obračunskog perioda.

5.11 Razgraničenja

Principima za podjelu sredstava, obveza HPT d.o.o. Mostar između Hrvatske pošte i Hrvatskih telekomunikacija definisano je da će Hrvatske telekomunikacije u narednih pet godina poslije podjele sufinancirati troškove poslovanja Hrvatski pošta. HT će nakon isteka roka od 5 godina, nastaviti 3 godine sufinancirati HP u iznosu od 50% vrijednosti sufinanciranja pete godine.

Poduzeće je u revidiranoj godini po tom osnovu, povećalo dugoročna potraživanja u iznosu od 57.774.274 KM kao i razgraničenja, jer je uknjižilo tražbine po osnovu sufinansiranja od HT Mostar, koje nisu bile do tada knjižene.

Tako se na kontu 0588100 nalazi dio koji se odnosi na tražbine iz 2005. godine do kraja sporazuma i čine dio od ukupnoih tražbina po sporazumu 74.318.000 KM umanjenih za realizirani dio iz 2003. i 2004. godine što su dostacije za pokriće materijalnih troškova. Konto 0588200 se sastoji od ukupnih zaduženja po sporazumu za investicije u iznosu od 12.521.702 KM umanjen za realizirana sredstva u 2003. i 2004. godini tako da ta potraživanja iznose 7.513.021. KM. Iznosi na kontima 525 i 521 u iznosu 60.765.779 KM čine protivstavku kontu 058 s tim da je zbog različitih principa u evidentiranju u 2003. i 2004. godini nastala razlika. Iznos na kontu 551 u ukupnom iznosu od 2.258.041 KM čini dospjele nenaplaćene dotacije za 2004. godinu, koje su naplaćene početkom 2005. godine.

5.12. Postupanje sukladno uredbi o javnim nabavkama

Proces nabavke u 2004 godini uređen je vlastitim aktom (Pravilnikom o postupku nabave roba, vršenju usluga i ustupanju radova) koji je donešen na temelju eksternog propisa za ove procese.

Tijekom revizije prezentirani su nam sistematizirani tabelarni pregledi o procesu javnih nabavki iz kojih je vidljivo da je tokom 2004 godine objavljeno ukupno 44 tendera, zaključenim ugovorima i vrijednostima uloženim po istima

Kriteriji za bodovanje su postojali, odnosno bodovanje je vršeno prema metodologiji bodovanja koja je unaprijed objavljena u tenderskoj dokumentaciji, a radi transparentnosti. Bodovanje je obavljano prema utvrđenoj i objavljenoj metodologiji. Izvršili smo uvid sistemom uzorka u tendersku dokumentaciju i nismo uočili propuste. Sastavni dio tenderske dokumentacije za artikle koji su predmet nabavki, a za koje je to bilo moguće izrađeni su uzorci artikala sa vizuelnim efektom na CD-u tako da je na taj način obezbijeden jasniji zahtjev za izgled tenderom traženih artikala.

Problemi prigodom provođenja javnih nabavki u 2004. godini uglavnom su se odnosili na neka sporna pitanja i nedorečenost Uredbe, tako da se tražiti objašnjenje Ministarstva financija. Također je uočen problem sporosti rješavanja po žalbama, u situaciji kada je jedan od sudionika nadmetanja izjavio žalbu, zbog čega se moralo zastati sa postupkom izbora do konačne odluke.

Uprava je istakla da je sporost u rješavanju žalbi od strane nadležnih, Društvo trpjelo i imalo probleme u redovnom poslovanju.

5.13. Interna kontrola

Društvo ima organiziranu Službu unutarnjeg nadzora i revizije, pri Uredu direktora-predsjednika uprave. Zadaća joj je da vrši stručne poslove inspeksijskog nadzora o primjeni propisa, utvrđivanje propusta i nepravilnosti u obavljanju djelatnosti Poduzeća. **Služba je za svoj rad odgovorna direktoru-predsjedniku Uprave HP.** Služba pokriva oblasti poštanskog prometa, financijsko-materijalnog poslovanja i dr. U službi rade dva inspektora i jedan revizor. Na čelu Službe u 2004. godini nije bilo **rukovodne osobe**, što je pokrivano predsjednikom Uprave.

Tijekom revizije timu prezentiran nam je Izvješće o radu službe unutarnjeg nadzora i revizije za 2004. godinu. Prezentiran je Program rada, Pravilnik o radu službe unutarnjeg nadzora i jedanaest Zapisnika koje je Služba sačinila po područnim uredima HP.

U Izvješću koje je prezentirano je istaknuto da svi zadaci iz programa rada nisu u potpunosti izvršeni. U izvještajnom periodu **nije izvršen pregled financijsko-materijalnog poslovanja po organizacionim cjelinama**, zbog bolovanja revizora. S druge strane pored zadataka iz programa rada rađeni su poslovi po

osnovu zahtjeva, a vezano za izvršena djela oružanih pljački i provalnih krađa, izviđaji po žalbama korisnika poštanskih usluga, očevidi i analiza posluge i pronevjere od strane uposlenika HP i drugo.

Služba je svoje djelovanje usmjerila na uzroke koji stalnije djeluju na lošiju kvalitetu poštanskih usluga bilo da se kriju u organizaciji rada kontrole i načinu pružanja poštanskih usluga ili u nedovoljnoj budnosti odgovornih subjekata u borbi za bolju kvalitetu poštanskih usluga. O svojim nalazima Služba je izvješćivala članove Uprave i upravitelja SP-a.

Interna kontrola je uočila slijedeće:

- Nedovoljna opremljenost pojedinih PU osnovnim sredstvima za rad,
- Nedovoljna obučenosť zaposlenika, slaba umješnosť u radu, a od pojedinaca nepravilan odnos spram korisnika,
- Nedovoljno ostvarena suradnja sa koricnicima poštanskih usluga,
- Česte su pojave pogrešno usmjerenih pošiljki zbog čega dolazi do zakašnjenja u njihovom prijenosu i isporuci,
- Nedovoljna se pozornosť posvećuje uopće organizaciji i radu dostavne službe,
- Nedostatna pomoć i koordinacija na relaciji SP prema OJ i PU.
- Nedovoljna sistematičnosť i konzistentnosť u vođenju isprava,
- Nedovoljna angažiranosť odgovornih na novim uslugama.

Ovako postavljena interna kontrola ne može zadovoljiti neovisan i nepristran rad jer je odgovorna jednoj osobi, a urađeni posao je ograničenog djelovanja.

Ono što je najvažnije nema informacija o tome šta je implementirano od onog što je utvrđeno, čiju implementaciju treba obezbjediti i podržati uprava.

U 2005 godini od strane Glavnog revizora Ureda za reviziju, a u skladu sa ovlaštenjima u Zakonu o javnim preduzećima, postavljen je direktor interene revizije čiji zadatak je da u društvu uspostavi interni odjel revizije, koji bi trebao doprinjeti ostvarivanju ciljeva poslovanja u skladu sa propisanim zakonskim i stručnim postavkama.

KOMENTAR

Uprava «HP» d.o.o. Mostar se u ostavljenom roku očitovala na nacrt Izvješća, u kojem su u cjelosti bez primjedbi prihvatili naše nalaze i date preporuke. S obzirom na navedeno svi nalazi i preporuke iz nacrta Izvješća u konačnoj verziji ostaju neizmjenjeni.

Viši revizor

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Revizor

Fuad Velić, dipl. oec.